

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Глухівський національний педагогічний університет
імені Олександра Довженка
Відокремлений структурний підрозділ
«Професійно-педагогічний фаховий коледж
Глухівського національного педагогічного університету
імені Олександра Довженка»

СХВАЛЕНО

Педагогічною радою
Відокремленого структурного
підрозділу «Професійно-
педагогічний фаховий коледж
Глухівського національного
педагогічного університету
імені Олександра Довженка»
Протокол засідання № 3
від «26» 10 2023 р

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказом директора
Відокремленого структурного
підрозділу «Професійно-
педагогічний фаховий коледж
Глухівського національного
педагогічного університету
імені Олександра Довженка»
№ 174 від 26.10.2023
Ірина БОЯРИНОВА

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО РОБОЧУ ПРОГРАМУ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
У ВІДОКРЕМЛЕНОМУ СТРУКТУРНОМУ ПІДРОЗДІЛІ
«ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ГЛУХІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ОЛЕКСАНДРА ДОВЖЕНКА»**

1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. **Робоча навчальна програма** дисципліни є нормативним документом закладу фахової передвищої освіти, що визначає мету, зміст, структуру, обсяг та порядок вивчення дисципліни, рівень сформованості знань і вмінь студентів, навчально-методичне забезпечення. Розробляється викладачами ЦК для кожної навчальної дисципліни на основі освітньо-професійної програми галузевого стандарту підготовки фахівців.

1.2. Робочі навчальні програми **вибіркових дисциплін** складаються відповідно до силабусів освітніх компонентів, обраних здобувачами освіти з каталогу вибіркових дисциплін підготовки фахових молодших бакалаврів відповідних спеціальностей.

1.3. Для заочної форми навчання розробляється окрема робоча програма.

До робочої програми входять наступні розділи:

- перелік і тематика лекцій із зазначенням кількості виділених на них годин;
- перелік і тематика лабораторних (практичних, семінарських) занять із зазначенням кількості годин;
- перелік тем, винесених на самостійне опрацювання.

1.4. Робоча програма навчальної дисципліни є документом, що визначає:

- результати навчання, якими повинен оволодіти здобувач освіти;
- алгоритм вивчення навчального матеріалу дисципліни з урахуванням міжпредметних зв'язків, що виключає дублювання навчального матеріалу у процесі вивчення спільних для різних дисциплін проблем;
- необхідне навчально-методичне забезпечення;
- складові та технологію оцінювання знань студентів.

1.5. Робоча програма як внутрішній нормативний документ, що закладає основи змісту освіти та організації освітнього процесу, визначає навчально-методичні засади діяльності викладачів відповідної ЦК; на її основі розробляються методичні матеріали, які забезпечують ефективне опанування програмового матеріалу, методичні комплекси для самостійного вивчення дисципліни тощо.

1.6. Робоча програма навчальної дисципліни розробляється на термін дії навчального плану і оновлюється у випадку змін у галузевих стандартах освіти та упровадження нових освітніх технологій.

Робочі програми навчальної дисципліни або зміни до них затверджуються до початку нового навчального року на засіданні ЦК.

2. СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ РОЗДІЛІВ РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Титульна сторінка

Зразок титульної сторінки робочої програми подано в додатку 1. У випадку, якщо дисципліна розрахована на декілька семестрів і на титульній сторінці бракує місця для розміщення усіх підписів і узгоджень, то їх рекомендується розміщувати на звороті титульної сторінки.

2.2. Пояснювальна записка

Визначає роль навчальної дисципліни у підготовці фахівців відповідно до вимог галузевого стандарту фахової передвищої освіти. Містить мету, завдання, вихідні навчальні компетенції (з інших курсів), необхідні для успішного засвоєння студентами навчального змісту дисципліни, основні навчальні компетенції як результат успішного засвоєння навчального курсу, основні поняття, анотацію дисципліни, місце у структурно-логічній схемі підготовки фахівців (додаток 1).

2.3. Опис навчальної дисципліни

В описі навчальної дисципліни подаються такі пункти робочої програми:

- титульна сторінка опису;
- структура залікових кредитів;
- зміст лекційного курсу (відповідно до структурування);
- перелік практичних (лабораторних, семінарських) занять;
- самостійна робота студентів;
- необхідне навчально-методичне забезпечення;
- складові та технологію оцінювання знань студентів;
- система поточного та підсумкового оцінювання навчальних досягнень студентів (критерії оцінювання та шкала оцінювання).

Титульна сторінка опису містить: загальну характеристику дисципліни (кількість кредитів, модулів, змістових модулів, загальний обсяг дисципліни, кількість аудиторних годин на тиждень), галузь знань, спеціальність, спеціалізацію (за наявності), освітньо-професійний ступінь, форми занять та підсумкового контролю.

2.4. Структура залікових кредитів

В умовах кредитно-модульної технології навчання робоча програма дисципліни структурується за модульним принципом, який передбачає поділ навчального матеріалу на логічно завершені частини – модулі. Кожен такий модуль охоплює змістові модулі, які мають наскрізну нумерацію. У процесі структурування навчального матеріалу слід уникати його дублювання в різних темах та порушень логічної послідовності і цілісності у вивченні дисципліни.

Відповідно до загального обсягу годин, відведених на вивчення дисципліни, та її змісту розробляється структура залікових кредитів

дисципліни. Якщо дисципліна вивчається більше одного семестру, структурування здійснюється на кожен семестр окремо з обов'язковим підсумком з усіх запланованих видів робіт у кожному семестрі і з дисципліни в цілому.

2.5. Зміст лекційного курсу

У цьому розділі робочої програми відповідно до модулів та змістових модулів подається тематика лекцій у формі таблиці, в якій наводяться:

- тема лекції;
- коротка анотація (перелік теоретичних питань лекції) та посилання на літературні джерела, наявні в бібліотеці чи в електронному вигляді;
- кількість аудиторних годин.

2.6. Зміст практичних (лабораторних, семінарських) занять

У цій частині робочої програми у формі таблиці подається тематика всіх видів практичної роботи, зокрема зазначається: назва теми практичного (лабораторного, семінарського) заняття і посилання на літературні джерела, в тому числі на методичні розробки з певного виду практичної роботи; кількість аудиторних годин на опрацювання кожної теми.

Примітка:

1. У робочій програмі можна розкрити зміст практичного (семінарського, лабораторного) заняття (подати перелік теоретичних питань, завдання для самопідготовки), список рекомендованої літератури.

2. Якщо з відповідної дисципліни навчальним планом передбачено практичні (семінарські) і лабораторні заняття, в робочій програмі їх необхідно структурувати або послідовно (відповідно до логіки вивчення дисципліни), або окремо.

2.7. Зміст самостійної роботи студентів (СРС)

У цьому розділі робочої програми передбачається планування самостійної роботи студентів відповідно до «Положення про організацію самостійної роботи студентів». У робочій програмі зазначається тема, завдання самостійної роботи, очікувані результати, кількість годин.

Якщо на самостійне опрацювання виносяться окремі теми навчальної дисципліни, у робочій програмі необхідно зазначити теоретичні питання, завдання самостійної роботи, форму контролю, відповідну наукову та фахову літературу.

Зміст СРС із певної дисципліни може визначатися такими видами роботи:

- підготовка до аудиторних занять (лекцій, практичних, семінарських, лабораторних тощо);
- виконання практичних завдань;
- самостійне опрацювання окремих тем навчальної дисципліни;
- виконання контрольних робіт студентами заочної і дистанційної форм

навчання;

- підготовка до всіх видів контролю, у тому числі до курсових, модульних і комплексних контрольних робіт та підсумкової державної атестації;
- інші види діяльності, що ініціюються Коледжем, ЦК чи органами студентського самоврядування.

Примітка:

Значна кількість видів самостійних завдань з однієї дисципліни і великі їх обсяги, недостатнє методичне забезпечення навчальної дисципліни негативно впливатимуть на якість навчання, перешкоджатимуть виконанню завдань з інших дисциплін, що вивчаються протягом одного семестру.

2.8. Перелік питань для підсумкового контролю

З метою систематизації та узагальнення наукової інформації, одержаної у процесі опанування студентами нормативного чи вибіркового курсу, на основі навчальної програми дисципліни до підсумкового (семестрового) контролю укладається перелік основних теоретичних питань, що розглядалися на лекціях, практичних (семінарських) або лабораторних заняттях чи вивчалися самостійно. Перелік питань видається студентам на початку вивчення навчальної дисципліни. Крім того, він може доповнюватися приблизними практичними завданнями, якщо вони передбачаються формою підсумкового контролю, та списком обов'язкових для засвоєння термінів дисципліни.

2.9. Система оцінювання навчальних досягнень студентів (критерії оцінювання та шкала оцінювання)

Визначення рівня навчальних досягнень студентів та якості засвоєння відповідної навчальної дисципліни забезпечується системою поточного та підсумкового контролю.

Поточний контроль проводиться на практичних, лабораторних та семінарських заняттях і має на меті перевірити рівень засвоєння студентами науково-теоретичної інформації та виконання практичних завдань. Форма проведення поточного контролю під час навчальних занять визначається ЦК і відображається в робочому плані дисципліни.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчальних досягнень студентів на певному освітньо-професійному ступені або на окремих його завершальних етапах. Підсумковий контроль охоплює семестровий контроль та державну атестацію студента.

Семестровий контроль проводиться за однією із форм: семестровий іспит або залік із конкретної навчальної дисципліни в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальною програмою, і в терміни, встановлені навчальним планом та графіком навчального процесу.

Під час семестрового контролю враховуються результати виконання усіх видів навчальної діяльності студентів, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни.

Іспит може проводитися в різних формах – письмовій, усній, тестовій, письмово-усній (комбінованій) тощо. Форма іспиту затверджується на засіданні ЦК і зазначається в робочій програмі дисципліни.

Особливості проведення семестрового підсумкового контролю відображаються в робочій навчальній програмі доводяться до відома студентів групи на першому занятті.

Оцінювання студента здійснюється на основі загальних і спеціальних критеріїв, розроблених викладачем відповідно до специфіки дисципліни, її мети, завдань і вимог до її засвоєння.

Загальна підсумкова оцінка з дисципліни визначається на основі середньозваженого бала за національною шкалою та шкалою ЄКТС і виставляється у відомість обліку успішності, індивідуальному плані здобувача фахової передвищої освіти за національною шкалою оцінювання та шкалою ЄКТС.

2.10. Рекомендована література

Список рекомендованої літератури оформлюється відповідно до вимог ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання». Приклади оформлення бібліографічних записів у позатекстовому списку бібліографічних посилань відповідно до вимог ДСТУ 8302:2015 наведено в додатку 2.

Список рекомендованої літератури для вивчення дисципліни охоплює основні та додаткові джерела. До основної літератури відносять нормативні документи, базові вітчизняні і зарубіжні підручники та навчальні посібники, наявні у бібліотеці Коледжу та Університету.

У списку додаткової літератури подаються різні довідкові, періодичні видання, наукові монографії, методичні рекомендації, посилання на Internet джерела тощо.

3 ПОРЯДОК ПОГОДЖЕННЯ ТА ЗАТВЕРДЖЕННЯ РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ

Робоча програма навчальної дисципліни розглядається та схвалюється на засіданні ЦК і затверджується заступником директора з навчальної роботи.

Перед затвердженням робоча програма погоджується із завідувачем відділення. Зміст робочої програми підлягає обов'язковому перегляду і перезатвердженню на засіданні ЦК упродовж двох місяців після закінчення терміну її чинності.

Робоча програма навчальної дисципліни, не затверджена заступником директора з навчальної роботи, не дає права викладачеві на проведення занять.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Глухівський національний педагогічний університет
імені Олександра Довженка
Відокремлений структурний підрозділ
«Професійно-педагогічний фаховий коледж Глухівського національного педагогічного
університету імені Олександра Довженка»

ЗАТВЕРДЖУЮ

заступник директора з НР

Іван ГАВРИЛОВ

"07" 09 2025 р.

Робоча програма навчальної дисципліни
«Безпека життєдіяльності та охорона праці»

підготовки фахового молодшого бакалавра

галузі знань: А Освіта

за спеціальністю А3 Початкова освіта

Статус дисципліни: освітній компонент, що формує загальні компетентності

Відділення: дошкільної і середньої освіти

Циклова комісія: професійної освіти

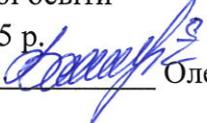
Форма здобуття освіти	Курс	Семестр	Загальне навантаження		Кількість годин					Вид семестрового контролю	
			Європейськ і кредити	Години	Аудиторні заняття				Самостійна робота студента	Залік	Екзамен
					Всього	Лекції	Лабораторн і роботи	Практичні заняття			
Денна	I	1	3	90	48	24		24	42	+	

Робоча програма навчальної дисципліни «Безпека життєдіяльності та охорона праці» складена на основі освітньо-професійної програми Початкова освіта підготовки фахового молодшого бакалавра спеціальності А3 Початкова освіта, навчального плану.

Програму складено Віктор КУНІЦІН

Схвалено на засіданні ЦК технологічної освіти

Протокол № 1 від « 29 » _серпня 2025 р.

Голова ЦК технологічної освіти Олексій ЗАЙКА

Завідувач відділення дошкільної і середньої освіти Людмила КАПЕЛЬКО

Назва дисципліни:
«Безпека життєдіяльності та охорона праці»

Характеристика дисципліни	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійний ступінь	Академічний календар, види занять
Кількість: Кредитів ECTS 3 Змістових модулів 2 Загальний обсяг дисципліни 90 год Аудиторних годин на тиждень 2	Галузь знань А Освіта Спеціальність АЗ Початкова освіта ОПС «Фаховий молодший бакалавр»	Цикл дисциплін: освітній компонент, що формує загальні компетентності Курс I Семестр 1 Всього годин: 90 Лекцій – 24 Практичних занять – 24 СРС – 42 Вид підсумкового контролю: залік

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча програма розроблена з урахуванням особливостей організації освітнього процесу професійно-педагогічного фахового коледжу та у відповідності до рівня необхідних знань для здійснення професійної діяльності або продовження навчання у педагогічному ЗВО.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є система знань про закономірності виникнення небезпек у природному, техногенному, соціальному та освітньому середовищах, умови забезпечення безпеки життя і здоров'я людини, організаційно-правові та психолого-педагогічні основи цивільного захисту й охорони праці, а також механізми створення безпечного та здоров'язбережувального освітнього середовища у діяльності педагога початкових класів.

Метою навчальної дисципліни є формування у здобувачів фахової передвищої освіти компетентностей із забезпечення безпечної життєдіяльності людини в побуті, навчанні та професійній діяльності, щодо ідентифікації, аналізу й мінімізації небезпечних та шкідливих факторів, дотримання вимог охорони праці, виробничої санітарії, пожежної та техногенної безпеки, а також виховання відповідального ставлення до власного життя, здоров'я та безпеки оточення. Вивчення дисципліни забезпечує формування у майбутніх педагогів компетентностей, пов'язаних із дотриманням вимог охорони праці, санітарно-гігієнічних норм, пожежної та техногенної безпеки у закладах освіти, а також готовності до організації освітнього процесу з урахуванням принципів здоров'язбереження.

Завданнями навчання дисципліни є:

- формування системи знань про основи безпеки життєдіяльності, цивільного захисту, охорони праці, законодавчі та нормативно-правові акти, що регулюють цю сферу;
- опанування принципів безпечної поведінки в умовах побуту, професійної діяльності та надзвичайних ситуацій природного, техногенного і соціального характеру;
- розвиток практичних умінь і навичок з надання домедичної допомоги, евакуації, дій у разі надзвичайних ситуацій, запобігання травматизму та небезпечним подіям у закладі освіти;
- формування готовності створювати безпечне освітнє середовище у початковій школі, дотримуватися вимог охорони праці, пожежної, екологічної та санітарно-гігієнічної безпеки;
- виховання культури безпеки і здоров'язбереження як складової професійної компетентності майбутнього педагога, розвиток відповідального ставлення до життя і здоров'я людей;
- розвиток уміння організувати освітню роботу з питань безпеки життєдіяльності та цивільного захисту серед учнів, формувати в них навички безпечної поведінки;
- формування ціннісних орієнтацій і професійної відповідальності за особисту безпеку та безпеку учасників освітнього

Навчальна дисципліна забезпечує формування таких **компетентностей**:

Інтегральна компетентність

Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі в професійній діяльності, що вимагає застосування положень і методів психолого-педагогічної науки та характеризується певною невизначеністю умов, а також нести відповідальність за результати своєї діяльності в освітньому процесі.

Загальні компетентності

ЗК1 Здатність реалізувати свої права й обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК7 Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

СК12 Здатність до організації здоров'язбережувального, безпечного, розвивального, інклюзивного освітнього середовища.

Навчальна дисципліна забезпечує здобуття таких **результатів навчання**

РН 8. Забезпечувати підтримку особистісного розвитку дитини в освітньому процесі.

РН 13. Створювати здоров'язбережувальне освітнє середовище, зорієнтоване на особистісний розвиток молодших школярів.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин / 3 кредити ECTS.

Структура дисципліни

Назви розділів, тем	Кількість годин, відведених на:		
	Аудиторні заняття		Самостійна робота студентів
	Лекції	Практичні заняття	
Змістовий модуль 1 <i>Основи безпеки життєдіяльності та здоров'я людини</i>			
Тема 1. Теоретичні основи безпеки життєдіяльності людини. Актуальність і завдання курсу безпеки життєдіяльності	2	2	2
Тема 2. Людина як елемент системи «людина – життєве середовище».	2	2	4
Тема 3. Людський фактор в проблемі безпеки.	2	2	4
Тема 4,5. Небезпеки життєдіяльності у виробничій сфері та побуті. Засоби їх попередження.	4	4	4
Тема 6. Надзвичайні ситуації природного та техногенного характеру.	2	2	4
Модульний контроль 1			
Змістовий модуль 2 <i>Основи цивільного захисту та охорони праці</i>			
Тема 7. Основи цивільного захисту та дії населення в надзвичайних ситуаціях, зокрема в умовах війни	2	2	4
Тема 8. Цивільний захист у системі роботи початкової школи.	2	2	4
Тема 9. Планування та управління заходами цивільного захисту у закладі освіти	2	2	4
Тема 10. Вступ до охорони праці в освітній сфері	2	2	4
Тема 11. Охорона праці педагога	2	2	4
Тема 12. Безпечна організація освітнього процесу та перша домедична допомога в освітньому середовищі	2	2	4
Модульний контроль 2			
Разом	24	24	42

Зміст лекційного курсу

Номер теми	Тема та зміст лекційного заняття	Кількість годин
Змістовий модуль 1 <i>Основи безпеки життєдіяльності та здоров'я людини</i>		
1	<p>Теоретичні основи безпеки життєдіяльності людини. Актуальність і завдання курсу безпеки життєдіяльності.</p> <p>Сутність, мета і завдання безпеки життєдіяльності як навчальної та наукової дисципліни. Безпека життєдіяльності як складова загальної культури людини і професійної компетентності педагога. Міждисциплінарний характер безпеки життєдіяльності: зв'язок із педагогікою, психологією, екологією, медициною, правом, фізикою тощо. Поняття «небезпека», «ризик», «загроза», «захист», «стійкість» та їх взаємозв'язок. Класифікація небезпек: природні, техногенні, соціальні, екологічні, воєнні.</p>	2
2	<p>Людина як елемент системи «людина – життєве середовище».</p> <p>Поняття життєвого середовища: природне, техногенне, соціальне, інформаційне. Людина як активний компонент системи, який взаємодіє з елементами середовища через працю, побут, освіту, культуру. Основні характеристики системи: цілісність, динамічність, взаємозалежність і зворотний зв'язок між людиною та середовищем. Вплив діяльності людини на стан природного і техногенного середовища. Вплив середовища (екологічного, соціального, інформаційного) на здоров'я, психіку, поведінку та розвиток особистості.</p>	2
3	<p>Людський фактор в проблемі безпеки</p> <p>Визначення поняття «людський фактор» у контексті безпеки життєдіяльності. Людський фактор як сукупність фізіологічних, психологічних, соціальних і моральних характеристик людини, що впливають на її поведінку в умовах ризику. Роль особистісних якостей (уважність, дисциплінованість, емоційна стійкість, відповідальність) у забезпеченні безпеки.</p>	2
4	<p>Небезпеки життєдіяльності у виробничій сфері та побуті. Засоби їх попередження</p> <p>Поняття шуму та вібрації, їхні джерела в побуті, професійній та навчальній діяльності. Фізіологічні та психологічні наслідки впливу шуму: порушення слуху, підвищення стресу, зниження концентрації уваги та працездатності. Вплив вібрації на опорно-руховий апарат, внутрішні органи та центральну нервову систему.</p> <p>Поняття іонізуючого випромінювання та його види (альфа-, бета-, гамма-випромінювання, рентгенівське). Вплив радіації на живі організми, гострі та хронічні наслідки опромінення. Поняття радіаційної дози та принципи її вимірювання.</p> <p>Поняття електромагнітного поля, його види та джерела (електроприлади, мережі, мобільні пристрої). Фізіологічний вплив ЕМП на організм людини: зміни в</p>	2

	<p>нервовій системі, порушення сну, підвищення стомлюваності. Нормативні гігієнічні вимоги до рівнів електромагнітного випромінювання у навчальних та житлових приміщеннях.</p> <p>Основні характеристики електричного струму та фактори, що впливають на його небезпечність (напруга, сила струму, шлях проходження через тіло, час впливу). Фізіологічні ефекти електричного струму: електротравми, опіки, порушення серцевої діяльності, фатальні наслідки. Правила безпеки при користуванні електрообладнанням</p>	
5	<p>Небезпеки життєдіяльності у виробничій сфері та побуті. Засоби їх попередження</p> <p>Поняття хімічних і біологічних небезпек, їх джерела в побуті, професійній діяльності та навколишньому середовищі. Вплив хімічних речовин (токсичних газів, кислот, лугів, пестицидів) на органи дихання, шкіру, очі та загальний стан організму. Вплив біологічних факторів (бактерії, віруси, гриби, паразити) на здоров'я людини, механізми зараження та розвитку захворювань. Заходи профілактики та захисту: засоби індивідуального захисту, вентиляція, дезінфекція, санітарні норми та правила поведіння.</p> <p>Поняття психофізіологічних небезпек та їх роль у виникненні небезпечних ситуацій. Вплив втоми, стресу, перевантаження, порушення сну, емоційного дисбалансу на працездатність та безпечну поведінку людини. Заходи профілактики: організація режиму праці та відпочинку, психогігієнічні практики, розвиток стресостійкості та саморегуляції.</p> <p>Поняття пожежі та її класифікація за джерелами та масштабом: побутові, виробничі, природні пожежі. Фізичні, хімічні та токсикологічні наслідки пожежі для людини: опіки, отруєння продуктами горіння, дихальні та серцево-судинні ураження. Причини виникнення пожеж: техногенні помилки, порушення правил пожежної безпеки, необережність. Організація евакуації та дії людей під час пожежі. Заходи запобігання пожежам та захисту: протипожежні системи, навчання і тренування, засоби індивідуального захисту та колективні заходи безпеки.</p>	2
6	<p>Надзвичайні ситуації природного та техногенного характеру</p> <p>Поняття природних небезпек та їх класифікація: метеорологічні (шторм, буря, сильний вітер, ураган), геофізичні (землетрус, зсуви, лавини), гідрологічні (повінь, цунамі), біологічні (епідемії, поширення шкідників). Вплив природних небезпек на здоров'я людини, життя та майно: травми, загибель, епідемії, психологічний стрес. Системи прогнозування і спостереження за природними явищами. Методи захисту і профілактики: евакуація, укриття, підготовка до стихійних лих, інформування населення, навчальні тренування. Роль освіти та навчання у формуванні культури безпеки щодо природних небезпек.</p> <p>Поняття техногенних небезпек та їх класифікація: аварії на виробництві, транспортні катастрофи, вибухи, отруєння хімічними речовинами, радіаційні аварії. Вплив</p>	2

	техногенних небезпек на організм людини, навколишнє середовище та соціальну інфраструктуру. Причини виникнення техногенних катастроф: помилки персоналу, недотримання технологічних норм, технічні несправності, порушення правил безпеки. Методи оцінки ризику та планування заходів цивільного захисту. Заходи профілактики і захисту: контроль за безпечністю виробництва, евакуація, засоби індивідуального та колективного захисту, навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях.	
Змістовий модуль 2 Основи цивільного захисту та охорони праці		
7	<p>Основи цивільного захисту та дії населення в надзвичайних ситуаціях, зокрема в умовах війни</p> <p>Визначення цивільного захисту як системи заходів щодо захисту населення, майна та навколишнього середовища від надзвичайних ситуацій. Завдання цивільного захисту: попередження, підготовка, реагування та ліквідація наслідків надзвичайних ситуацій.</p> <p>Оцінка ризику та прийняття правильних рішень під час надзвичайної ситуації. Основні алгоритми дій у різних типах надзвичайних ситуацій (природні, техногенні, соціальні). Психологічна готовність та адаптація населення до критичних умов.</p> <p>Дотримання інформаційної дисципліни та виконання команд органів цивільного захисту. Використання безпечних маршрутів і укриттів для мінімізації ризиків.</p> <p>Правильне реагування на сигнали повітряної тривоги та оповіщення про небезпеку. Швидке і організоване переміщення до безпечних приміщень. Дотримання правил безпечної поведінки під час артобстрілів і вибухів.</p> <p>Види укриттів та їх характеристики. Правила перебування в укриттях: розташування, санітарні норми, тривалість перебування.</p> <p>Засоби індивідуального захисту: протигази, респіратори, захисний одяг, аптечки. Колективні засоби захисту: укриття, захисні споруди, обладнання для фільтрації повітря.</p> <p>Планування маршрутів евакуації та порядок проведення евакуаційних заходів. Розподіл обов'язків серед персоналу та населення під час евакуації.</p> <p>Оцінка безпечності приміщень і територій після руйнувань. Надання першої допомоги постраждалим, організація тимчасового житла.</p> <p>Визначення ознак небезпечних предметів та боєприпасів. Заборона самостійного вилучення або переміщення підозрілих предметів. Алгоритм повідомлення спеціальних служб та організація безпечної зони для населення.</p>	2
8	<p>Цивільний захист у системі роботи початкової школи.</p> <p>Поняття цивільного захисту та його значення для безпеки учнів і персоналу закладу освіти. Завдання цивільного захисту у школі: попередження небезпек,</p>	2

	<p>підготовка до надзвичайних ситуацій, реагування та мінімізація наслідків.</p> <p>Основні принципи навчання учнів безпечної поведінки у школі та поза нею. Використання інтерактивних методів: тренінги, рольові ігри, практичні заняття. Формування у дітей навичок швидкої оцінки ситуації та правильних дій у надзвичайних умовах.</p> <p>Розробка планів навчальних тренувань та алгоритмів дій у різних надзвичайних ситуаціях. Організація навчальних евакуацій, відпрацювання сигналів тривоги та маршруту руху до укриттів.</p> <p>Використання протигазів, респіраторів, аптечок та іншого індивідуального захисту. Колективні засоби захисту: укриття, спеціальні приміщення, обладнання для безпечного перебування учнів. Правила використання та утримання засобів захисту у навчальному закладі.</p> <p>Координація дій між педагогічним колективом, учнями та батьками під час надзвичайної ситуації. Організація передачі інформації, підтримки та контролю безпечної поведінки дітей.</p>	
9	<p>Планування та управління заходами цивільного захисту у закладі освіти</p> <p>Поняття планування цивільного захисту та його значення для безпеки учнів і персоналу. Врахування специфіки закладу освіти та вікових особливостей учнів.</p> <p>Визначення безпечних маршрутів та місць збору учнів і персоналу. Алгоритми евакуації при різних видах надзвичайних ситуацій (пожежа, повітряна тривога, техногенні аварії).</p> <p>Проведення навчальних занять, тренінгів та практичних вправ з цивільного захисту. Формування навичок швидкого реагування та безпечної поведінки.</p> <p>Використання укриттів, захисних споруд, аптечок та засобів індивідуального захисту. Організація доступу та правильне застосування засобів захисту під час тренувань та надзвичайних ситуацій.</p> <p>Співпраця з органами місцевого самоврядування, пожежними, медичними та іншими службами. Координація дій під час планових заходів та реальних надзвичайних ситуацій.</p>	2
10	<p>Вступ до охорони праці в освітній сфері</p> <p>Визначення охорони праці як системи заходів для забезпечення безпеки та збереження життя і здоров'я педагогів, персоналу та здобувачів освіти. Значення охорони праці у створенні безпечного та комфортного освітнього середовища.</p> <p>Основні закони та нормативні акти України, що регламентують охорону праці в освітній сфері. Обов'язки керівників закладів освіти, педагогічного та технічного персоналу щодо дотримання правил охорони праці. Відповідальність за порушення норм охорони праці та контроль за їх дотриманням.</p> <p>Зв'язок між безпечним середовищем і працездатністю педагогів та учнів. Як безпечні умови сприяють покращенню навчальних досягнень та продуктивності</p>	2

	освітнього процесу. Формування у педагогів і здобувачів освіти культури безпеки та відповідальності за здоров'я своє та оточуючих.	
11	<p>Охорона праці педагога</p> <p>Права педагогів на безпечні умови праці, забезпечення засобами захисту та навчання правилам безпеки. Обов'язки педагогів щодо дотримання правил охорони праці, участі у навчаннях та тренуваннях. Відповідальність педагога за власну безпеку та безпеку здобувачів освіти.</p> <p>Засоби індивідуального захисту: рукавички, респіратори, аптечки, спецодяг. Колективні засоби захисту: укриття, безпечні приміщення, навчальні споруди.</p> <p>Роль педагогів у контролі за дотриманням норм безпеки серед учнів та колег. Взаємодія з адміністрацією та службами охорони праці.</p> <p>Приклад поведінки педагога як основа для формування у дітей безпечних навичок. Використання інтерактивних методів навчання безпеки (ігри, тренінги, практичні заняття).</p>	2
12	<p>Безпечна організація освітнього процесу та перша домедична допомога в освітньому середовищі</p> <p>Визначення та дотримання правил безпечної поведінки учнів і персоналу. Створення безпечного навчального середовища в класах, спортивних та лабораторних приміщеннях.</p> <p>Виявлення фізичних, хімічних, біологічних та психологічних факторів ризику. Аналіз потенційних загроз і їхніх наслідків для учнів і персоналу.</p> <p>Використання організаційних і технічних засобів для підвищення безпеки. Регулярні інструктажі та навчання правил безпеки для учнів і педагогів. Контроль дотримання правил поведінки під час освітнього процесу.</p> <p>Основні принципи надання допомоги потерпілим. Послідовність дій: оцінка стану постраждалого, забезпечення безпеки, надання невідкладної допомоги. Визначення випадків, коли потрібна екстрена медична допомога.</p> <p>Навчання учнів основам безпечної поведінки та самопомоги. Формування відповідальності та впевненості у власних діях у разі надзвичайних ситуацій.</p> <p>Координація дій між педагогами та медичним персоналом. Забезпечення безпечного середовища для постраждалих та інших учасників освітнього процесу.</p>	2
Разом		24

Зміст практичних занять

Номер теми	Тема та зміст практичного заняття	Кількість годин
Змістовий модуль 1		
<i>Основи безпеки життєдіяльності та здоров'я людини</i>		
1	<p>Теоретичні основи безпеки життєдіяльності людини. Актуальність і завдання курсу безпеки життєдіяльності.</p> <p style="text-align: center;">Питання для опрацювання</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Безпека життєдіяльності як категорія. 2. Системний аналіз у безпеці життєдіяльності. 3. Ризик як оцінка небезпек. 	2
2	<p>Людина як елемент системи «людина – життєве середовище».</p> <p style="text-align: center;">Питання для опрацювання</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Людина як біологічний та соціальний суб'єкт. 2. Середовище життєдіяльності людини. 3. Фізіологічні особливості організму людини. 	2
3	<p>Людський фактор в проблемі безпеки</p> <p style="text-align: center;">Питання для опрацювання</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Психологічні особливості людини. 2. Роль біоритмів у забезпеченні життєдіяльності людини. 3. Основні положення ергономіки. 4. Медико-біологічні та соціальні проблеми здоров'я. 	2
4	<p>Небезпеки життєдіяльності у виробничій сфері та побуті. Засоби їх попередження</p> <p style="text-align: center;">Питання для опрацювання</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дія шуму і вібрації на організм людини. 2. Іонізуючі випромінювання, радіаційна безпека. 3. Електромагнітні поля (ЕМП) і випромінювання. 4. Небезпека електричного струму. 	2
5	<p>Небезпеки життєдіяльності у виробничій сфері та побуті. Засоби їх попередження</p> <p style="text-align: center;">Питання для опрацювання</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Хімічні і біологічні фактори безпеки. 2. Психофізіологічні безпеки. 3. Пожежа як антропогенна катастрофа. 	2
6	<p>Надзвичайні ситуації природного та техногенного характеру</p> <p style="text-align: center;">Питання для опрацювання</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Природні безпеки. 2. Небезпеки техногенного характеру. 	2
Змістовий модуль 2		
<i>Основи цивільного захисту та охорони праці</i>		
7	<p>Основи цивільного захисту та дії населення в надзвичайних ситуаціях, зокрема в умовах війни</p> <p style="text-align: center;">Питання для опрацювання</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та роль цивільного захисту. 2. Дії населення в надзвичайних ситуаціях. 3. Основні принципи поведінки населення під час воєнних загроз. 4. Дії під час повітряної тривоги, артобстрілів і бомбардувань. 	2

	<p>5. Використання укриттів, бомбосховищ та тимчасових притулків.</p> <p>6. Засоби індивідуального та колективного захисту під час війни.</p> <p>7. Організація евакуації та взаємодія з органами цивільного захисту.</p> <p>8. Дії населення у разі пошкодження житлової та соціальної інфраструктури.</p> <p>9. Правила поведінки з небезпечними предметами та залишками боєприпасів.</p>	
8	<p>Цивільний захист у системі роботи початкової школи</p> <p>Питання для опрацювання</p> <p>1. Роль цивільного захисту у забезпеченні безпеки освітнього процесу.</p> <p>2. Організація навчання учнів основам цивільного захисту.</p> <p>3. Планування та проведення тренувань і навчальних заходів з цивільного захисту.</p> <p>4. Засоби індивідуального та колективного захисту у закладі освіти.</p> <p>5. Взаємодія педагогів, учнів та батьків у разі надзвичайних ситуацій.</p>	2
9	<p>Планування та управління заходами цивільного захисту у закладі освіти</p> <p>Питання для опрацювання</p> <p>1. Основи планування заходів цивільного захисту у закладі освіти.</p> <p>2. Розробка планів евакуації та дій у надзвичайних ситуаціях.</p> <p>3. Організація навчання та тренувань учнів і персоналу.</p> <p>4. Засоби колективного та індивідуального захисту у закладі освіти.</p> <p>5. Взаємодія адміністрації закладу освіти з органами цивільного захисту та місцевою владою.</p>	2
10	<p>Вступ до охорони праці в освітній сфері</p> <p>Питання для опрацювання</p> <p>1. Поняття охорони праці та її значення в освітній сфері.</p> <p>2. Законодавчі та нормативні основи охорони праці в закладах освіти.</p> <p>3. Вплив безпечного та здоров'язберезувального освітнього середовища на ефективність освітнього процесу.</p>	2
11	<p>Охорона праці педагога</p> <p>Питання для опрацювання</p> <p>1. Основні права та обов'язки педагога щодо охорони праці.</p> <p>2. Використання засобів індивідуального та колективного захисту.</p> <p>3. Контроль за дотриманням правил охорони праці в закладі освіти.</p> <p>4. Роль педагога у формуванні культури безпечної поведінки серед здобувачів освіти.</p> <p>5. Дії педагога у разі виникнення надзвичайних ситуацій під час освітнього процесу.</p>	2

12	<p align="center">Безпечна організація освітнього процесу та перша домедична допомога в освітньому середовищі</p> <p align="center">Питання для опрацювання</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні принципи безпечної організації освітнього процесу. 2. Ідентифікація потенційних небезпек у класних та навчальних приміщеннях. 3. Профілактика травматизму та створення комфортного та безпечного освітнього середовища. 4. Поняття та етапи надання першої домедичної допомоги. 5. Основні методи надання допомоги при кровотечах, опіках, переломах та непритомності. 6. Використання аптечки та доступних засобів для надання домедичної допомоги в закладі освіти. 7. Роль педагогів у формуванні навичок безпечної поведінки та домедичної допомоги у здобувачів освіти. 8. Організація дій педагогів і персоналу закладу під час надзвичайних ситуацій, що потребують домедичної допомоги. 	2
Разом		24

Зміст самостійної роботи

Номер теми	Зміст самостійної роботи	Кількість годин
Змістовий модуль 1 Основи безпеки життєдіяльності та здоров'я людини		
1	<p>Теоретичні основи безпеки життєдіяльності людини. Актуальність і завдання курсу безпеки життєдіяльності.</p> <p style="text-align: center;"><i>Контрольні запитання для самостійної роботи</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● Що розуміють під безпекою життєдіяльності людини? ● Які складові має безпека життєдіяльності? ● Чому актуально вивчати безпеку життєдіяльності у сучасних умовах? ● Які основні завдання курсу безпеки життєдіяльності та як вони реалізуються? ● Наведіть приклади застосування знань з безпеки життєдіяльності у повсякденному житті та освітньому процесі. <p style="text-align: center;"><i>Практичні завдання</i></p> <p>Скласти алгоритм дій у надзвичайних ситуаціях у побуті або навчальному середовищі.</p>	2
2	<p>Людина як елемент системи «людина – життєве середовище».</p> <p style="text-align: center;"><i>Контрольні запитання для самостійної роботи</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● Що означає система «людина – життєве середовище»? ● Які фактори життєвого середовища впливають на здоров'я людини? ● Як людина впливає на своє життєве середовище? ● Наведіть приклади взаємодії людини з навколишнім середовищем у побуті та навчальному процесі. ● Які методи оцінки ризиків у життєвому середовищі ви знаєте? <p style="text-align: center;"><i>Практичні завдання</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● Провести аналіз факторів життєвого середовища у навчальному класі або побуті та визначити потенційні ризики. 	4
3	<p>Людський фактор в проблемі безпеки</p> <p style="text-align: center;"><i>Контрольні запитання для самостійної роботи</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● Що таке людський фактор у проблемі безпеки? ● Які види помилок людей можуть призвести до надзвичайних ситуацій? ● Як психологічні та фізіологічні аспекти впливають на поведінку людини в небезпечних умовах? ● Наведіть приклади впливу людського фактору на безпеку у навчальному процесі та повсякденному житті. ● Які методи мінімізації ризиків, пов'язаних з людським фактором, ви знаєте? <p style="text-align: center;"><i>Практичні завдання</i></p>	4

	<ul style="list-style-type: none"> ● Розробити рекомендації для зменшення негативного впливу людського фактору на безпеку. 	
4,5	<p>Небезпеки життєдіяльності у виробничій сфері та побуті. Засоби їх попередження <i>Контрольні запитання для самостійної роботи</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● Що розуміють під небезпеками життєдіяльності? ● Які основні види небезпек у виробничій сфері та їхні джерела? ● Які небезпеки найчастіше зустрічаються у побуті? ● Які засоби попередження небезпек у виробничій сфері та побуті існують? ● Наведіть приклади практичного застосування заходів безпеки у повсякденному житті. <i>Практичні завдання</i> ● Підготувати коротку інструкцію або пам'ятку для безпечної поведінки у конкретних ситуаціях. 	4
6	<p>Надзвичайні ситуації природного та техногенного характеру <i>Контрольні запитання для самостійної роботи</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● Що таке надзвичайна ситуація? ● Які види надзвичайних ситуацій природного характеру ви знаєте? ● Які види надзвичайних ситуацій техногенного характеру є найбільш поширеними? ● Які основні заходи попередження та мінімізації наслідків НС? ● Наведіть приклади практичної поведінки під час надзвичайних ситуацій у побуті чи навчальному середовищі. <i>Практичні завдання</i> ● Підготувати коротку інструкцію або пам'ятку для дій у разі надзвичайної ситуації природного або техногенного характеру. 	4
<p>Змістовий модуль 2 <i>Основи цивільного захисту та охорони праці</i></p>		
7	<p>Основи цивільного захисту та дії населення в надзвичайних ситуаціях, зокрема в умовах війни <i>Контрольні запитання для самостійної роботи</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● Що таке цивільний захист і яка його роль у забезпеченні безпеки населення? ● Які види надзвичайних ситуацій існують та чим відрізняються? ● Які основні принципи поведінки населення під час воєнних загроз? ● Як діяти під час повітряної тривоги, артобстрілів чи бомбардувань? ● Які засоби індивідуального та колективного захисту використовують у надзвичайних ситуаціях? 	4

	<ul style="list-style-type: none"> ● Як організувати евакуацію та взаємодію з органами цивільного захисту? <i>Практичні завдання</i> ● Провести аналіз доступності укриттів, бомбосховищ та тимчасових притулків у вашому регіоні. ● Підготувати коротку пам'ятку або інструкцію для дій населення в умовах війни. 	
8	<p>Цивільний захист у системі роботи початкової школи <i>Контрольні запитання для самостійної роботи</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● Що таке цивільний захист і яка його роль у системі початкової школи? ● Як педагоги можуть формувати у учнів культуру безпеки? ● Які організаційні заходи з цивільного захисту проводяться у початковій школі? ● Як використовуються засоби індивідуального та колективного захисту у закладі освіти? ● Як організувати взаємодію педагогів, учнів і батьків у разі надзвичайних ситуацій? <i>Практичні завдання</i> ● Розробити приклад інструктажу або тренування з цивільного захисту для учнів початкових класів. ● Підготувати пам'ятку для батьків щодо участі у забезпеченні безпеки дітей під час освітнього процесу. 	4
9	<p>Планування та управління заходами цивільного захисту у закладі освіти <i>Контрольні запитання для самостійної роботи</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● Що таке планування заходів цивільного захисту у закладі освіти? ● Які основні етапи управління цивільним захистом у школі? ● Яка роль адміністрації, педагогів, учнів і батьків у реалізації заходів цивільного захисту? ● Як оцінюються ризики та визначаються пріоритети заходів безпеки? ● Як організуються тренування та навчання з цивільного захисту? ● Які алгоритми взаємодії існують із службами екстреного реагування? <i>Практичні завдання</i> ● Скласти схему взаємодії педагогів, учнів, батьків і служб екстреного реагування під час надзвичайної ситуації. 	4
10	<p>Вступ до охорони праці в освітній сфері <i>Контрольні запитання для самостійної роботи</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● Що розуміють під охороною праці та яка її роль в освітній сфері? 	4

	<ul style="list-style-type: none"> ● Які основні законодавчі та нормативні документи регламентують охорону праці в закладах освіти? ● Як безпечне та здоров'язбережувальне освітнє середовище впливає на ефективність освітнього процесу? ● Які основні заходи запобігання травматизму та професійним ризикам педагогів і здобувачів освіти існують? ● Які механізми контролю за дотриманням правил охорони праці застосовуються у закладі освіти? <i>Практичні завдання</i> ● Підготувати коротку пам'ятку для педагогів і здобувачів освіти з основними правилами охорони праці. 	
11	<p>Охорона праці педагога <i>Контрольні питання для самостійної роботи</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● Що таке охорона праці і які її основні завдання в системі освіти? ● Які нормативно-правові акти регулюють питання охорони праці педагогічних працівників в Україні? ● Які права мають педагогічні працівники у сфері забезпечення безпечних і здорових умов праці? ● Які основні обов'язки педагога щодо дотримання вимог охорони праці під час освітнього процесу? ● Назвіть види інструктажів з охорони праці, що проводяться в закладах освіти, та їх зміст. ● Які фактори виробничого середовища впливають на працездатність і здоров'я педагогів? ● У чому полягає профілактика професійного вигорання серед педагогічних працівників? ● Які вимоги висуваються до організації робочого місця вчителя та умов його праці? ● Які дії необхідно виконати у разі нещасного випадку з педагогічним працівником або учнем під час занять? ● Яка роль адміністрації закладу освіти у створенні системи управління охороною праці? <i>Практичні завдання</i> ● Підготуйте пам'ятку або міні-презентацію для колег на тему «Збереження здоров'я та безпечна поведінка педагога в освітньому середовищі» 	4
12	<p>Безпечна організація освітнього процесу та перша домедична допомога в освітньому середовищі <i>Контрольні питання для самостійної роботи</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● Що означає поняття «безпечне освітнє середовище» і які його основні характеристики? ● Які нормативно-правові документи регулюють питання безпеки освітнього процесу в Україні? ● Які обов'язки адміністрації та педагогічних працівників щодо забезпечення безпечних умов навчання та праці учасників освітнього процесу? 	4

	<ul style="list-style-type: none"> ● Які види інструктажів з безпеки життєдіяльності проводяться в закладах освіти? ● Які правила організації безпечного освітнього середовища під час уроків, перерв, екскурсій та позакласних заходів? ● Які основні причини виникнення нещасних випадків у закладах освіти та шляхи їх попередження? ● У чому полягає алгоритм дій педагога у разі надзвичайної ситуації (пожежа, вибух, евакуація, травмування тощо)? ● Які загальні принципи надання першої домедичної допомоги в закладах освіти? <p style="text-align: center;"><i>Практичні завдання</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● Створіть інфографіку або презентацію на тему «Безпечне освітнє середовище: роль педагога у профілактиці травматизму». 	
Разом		42

Система оцінювання навчальних досягнень студентів з дисципліни «Безпека життєдіяльності та охорона праці» ґрунтується на **компетентнісному підході**.

Навчальні досягнення майбутніх вчителів початкової освіти з дисципліни оцінюються за модульно-рейтинговою системою, що базується на принципі коопераційної звітності, обов'язковості поточного (захист практичних робіт) та модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок.

Форми оцінювання ОК: *усна* (захист практичних робіт у формі бесіди, доповідь з тем винесених на самостійне опрацювання, тощо); *письмова* (звіт з виконання самостійної роботи, реферат); *тестова* (за закритими тестами); *самоконтроль* (самооцінка, тощо).

Оцінювання кожного виду роботи (наявність конспекту, виконання практичних робіт, написання модульних робіт, виконання самостійної роботи, залік) студента відбувається за 4-бальною шкалою згідно критеріїв оцінювання навчальних досягнень студентів.

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Оцінка за 5-бальною шкалою	Критерії оцінювання
5	Відповідь і завдання відзначається повнотою виконання без допомоги викладача. Студент володіє узагальненими знаннями з теми заняття, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вміє застосовувати вивчений матеріал; вирішує складні проблемні завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозування; вміє ставити та розв'язувати проблеми.
4	Відповідь і завдання – повні, але з деякими огріхами, виконані без допомоги викладача. Студент вільно володіє вивченим матеріалом з теми, зокрема, застосовує його на практиці; вміє аналізувати і систематизувати наукову та методичну інформацію. Використовує загальновідомі доводи у власній аргументації, здатен до самостійного опрацювання навчального матеріалу з теми, але потребує консультації викладача.
3	Відповідь і завдання відзначаються неповнотою виконання без допомоги викладача. Студент може зіставити, узагальнити, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; знання є достатньо повними; вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних педагогічних ситуаціях. Відповідь його

	повна, логічна, обґрунтована, але з деякими огріхами. Здатен на реакцію відповіді іншого студента, опрацювати матеріал самостійно.
2	Відповідь і завдання відзначаються наявністю фрагментарності виконання за консультацією викладача або під його керівництвом. Студент володіє матеріалом з теми на рівні окремих фрагментів; з допомогою викладача виконує елементарні завдання; контролює свою відповідь з декількох простих речень; здатний усно відтворити окремі частини теми; має фрагментарні уявлення про роботу з науково-методичним джерелом, відсутні сформовані уміння та навички.

Підсумкова оцінка курсу є сумою балів, одержаних за окремі види навчальної діяльності: поточний контроль (оцінка рівня засвоєння тем для самостійного опрацювання, оцінка за виконання практичних робіт), підсумковий тестовий контроль за змістовними модулями, складання заліку.

Остаточна оцінка рівня знань складається з рейтингу з навчальної роботи, для оцінювання якої призначається 100 балів.

Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Аудиторна робота													СРС			Підс. контроль		
Наявність консп.	Практичні заняття											Модульний контроль						
1-12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	1	2		1	2		залік
*ВК: 0	ВК: 0,35											ВК: 0,2			ВК: 0,25			ВК: 0,2

*ВК (ваговий коефіцієнт) – числовий коефіцієнт (параметр), що відображає рівень значимості виду діяльності здобувача освіти, порівняно з іншими факторами, який впливає на загальну кількість балів і розподіляється окремо за кожний вид роботи (сума всіх вагових коефіцієнтів дорівнює 1).

Відповідність шкал оцінювання (національної та європейської (ECTS))

Оцінка ECTS	Середньо-зважений бал, що формує інтервальну шкалу	Сума балів за 100 бальною шкалою	Національна оцінка		
A	4,51-5,00	90-100	5	з	<i>Відмінно</i> - студент демонструє високий рівень володіння теоретичними знаннями й практичними вміннями (дає вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді не менш ніж на 90% запитань, виконання практичних завдань та вправи є правильними, демонструє знання підручників, посібників, інструкцій, проводить узагальнення і висновки, акуратно оформляє завдання, був присутній на лекціях, має конспект лекцій чи реферати з основних тем курсу). Студент своєчасно та у повному обсязі виконав навчальне навантаження.
	5,00	100			
	4,95	99			
	4,90	98			
	4,85	97			
	4,80	96			
	4,75	95			
	4,70	94			
	4,65	93			
	4,60	92			
4,55	91				
4,51	90				
B	4,01- 4,50	82-89	4	а	<i>Добре</i> – студент демонструє достатній рівень оволодіння знаннями навчального матеріалу, вміннями та навичками (володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні
	4,50	89			
	4,43	88			
	4,36	87			

	4,29	86			помилки у формуванні термінів і категорій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді, був присутній на лекціях, має конспект лекцій чи реферати з основних тем курсу), виконав всі практичні завдання з незначними недоліками. Студент своєчасно та у повному обсязі виконав навчальне навантаження.
	4,22	85			
	4,15	84			
	4,08	83			
	4,01	82			
C	3,50-4,00	74-81	4		<i>Добре</i> – студент демонструє середньо-достатній рівень володіння теоретичним матеріалом та готовності до оперування набутими вміннями й навичками (володіє знаннями матеріалу, але допускає помилки у формуванні термінів і категорій, проте за допомогою викладача орієнтується і знаходить правильні відповіді, був присутній на лекціях, має конспект лекцій чи реферати з основних тем курсу), виконав практичні завдання з недоліками. Студент своєчасно та у повному обсязі виконав навчальне навантаження.
	4,00	81			
	3,92	80			
	3,85	79			
	3,78	78			
	3,71	77			
	3,64	76			
	3,57	75			
	3,50	74			
D	2,86-3,49	64-73	3		<i>Задовільно</i> – студент демонструє середній рівень володіння теоретичними знаннями, практичними вміннями й навичками (дає правильну відповідь не менше ніж на 64% питань, або на всі запитання дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає грубі помилки, які виправляє за допомогою викладача. При цьому враховується наявність конспекту за темою завдань та самостійність. Студент своєчасно виконав практичні та контрольні тестові завдання по всім змістовним модулям на оцінку не менше ніж «задовільно».
	3,49	73			
	3,42	72			
	3,35	71			
	3,28	70			
	3,21	69			
	3,14	68			
	3,07	67			
	3,00	66			
	2,93	65			
	2,86	64			
E	2,51-2,85	60-63	3		<i>Задовільно</i> – рівень володіння теоретичним матеріалом, практичними вміннями й навичками визначається нижче середнього (дає правильну відповідь не менше ніж на 60% питань, або на більшість запитань дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає грубі помилки, які виправляє за допомогою викладача. При цьому враховується наявність конспекту за темою завдань та самостійність. Студент своєчасно виконав практичні та контрольні тестові завдання по всім змістовним модулям на оцінку не менше ніж «задовільно».
	2,85	63			
	2,73	62			
	2,62	61			
	2,51	60			
FX	2,00-2,50	35-59	2	н е з а р	<i>Незадовільно</i> – низький рівень володіння навчальним матеріалом, студент не спроможний опанувати практичні вміння без додаткових занять з дисципліни (дає правильну відповідь не менше ніж на 35%

				<p>а питань, або на всі запитання дає х необґрунтовані, невичерпні відповіді, о допускає грубі помилки. Має неповний в конспект лекцій, не виконав практичні а завдання. Студент не виконав навчальне н навантаження.</p>
F	0,00-1,99	1-34	2	<p>о <i>Незадовільно</i> – низький рівень знань із дисципліни, відсутність практичних умінь і навичок (дає правильні відповідь менше ніж на 35% питань, або на більшу кількість запитань дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає грубі помилки. Має неповний конспект лекцій, не виконав практичні завдання. Студент не виконав навчальне навантаження.</p>

Рекомендована література

1. Біла книга цивільного захисту України / Державна служба України з надзвичайних ситуацій. Київ : ДСНС України, 2024. 96 с.
2. Войналович О. І., Голопура С. О. Occupational Safety and Health. Practical : навчальний посібник. Київ : Видавництво Ліра-К, 2020. 140 с.
3. Голінько В. І. Охорона праці : навчальний посібник. Дніпро : Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», 2025. 220 с.
4. Гурик О. Я., Окіпний І. Б., Сенчишин В. С., Мариненко С. Ю., Король О. І. Безпека життєдіяльності, основи охорони праці : навчально-методичний посібник до практичних занять для студентів усіх спеціальностей. Тернопіль : Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, 2025. 120 с.
5. Качинська Н. Ф., Климчук В. С., Мороз О. П. Охорона праці та цивільний захист : практикум : навчальний посібник. Київ : КПІ імені Ігоря Сікорського, 2021. 132 с.
6. Кодекс цивільного захисту України : Закон України від 2 жовтня 2012 р. № 5403-VI (зі змінами станом на 2025 р.). Київ : Верховна Рада України, 2025. 172 с.
7. Кучма О. Л., Сіньова Л. М., Кузьменко Г. В. Occupational safety and health and preventive measures in coal industry : монографія. Київ : Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2020. 188 с.
8. Левченко О. Г., Полукаров О. І., Арламов О., Кірієнко О. Безпека життєдіяльності та цивільний захист : підручник. Київ : КПІ імені Ігоря Сікорського, 2021. 256 с.
9. Мелех Л. В. Безпека життєдіяльності та охорона праці : навчальний посібник. Суми : Сумський національний аграрний університет, 2022. 180 с.
10. Стиценко Т.Є., Пронюк Г.В., Сердюк Н.М., Хондак І.І. «Безпека життєдіяльності»: навч. посібник. Харків: ХНУРЕ, 2018. 336 с.
11. Ткачук А. І., Пуляк О. В. Безпека життєдіяльності та основи охорони праці в галузі : навчальний посібник. Чернівці : Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, 2022. 164 с.